

MUZEUM
POCZĄTKÓW
PAŃSTWA
POLSKIEGO
W GNIEZNI

INSTYTUCJA KULTURY
SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

LEGENDA
O ŚWIĘTYM
WOJCIECHU...

LEGENDA O ŚW. WOJCIECHU z Drzwi Gnieźnieńskich

PROJEKT EDUKACYJNY

www.muzeumgniezno.pl

mpppgniezno

Dofinansowanie:

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

**KULTURA
DOSTĘPNA**

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Patronat:

Patronat medialny:

MÓWIA WIEKI

HISTORIA
.ORG.PL

Muzeum Początków Państwa Polskiego
w Gnieźnie
ul. Kostrzewskiego 1
62-200 Gniezno

Danuta Konieczka-Śliwińska

 SCENARIUSZ LEKCJI historii dla szkoły ponadpodstawowej/ponadgimnazjalnej

 CZAS TRWANIA:
45 min.

 TEMAT LEKCJI:

Legenda o św. Wojciechu z Drzwi Gnieźnieńskich

I. CELE LEKCJI

CELE OGÓLNE

kształcenie umiejętności formułowania oceny postaci historycznej na przykładzie św. Wojciecha kształcenie umiejętności analizy źródła ikonograficznego

CELE SZCZEGÓŁOWE

Po skończonej lekcji uczeń:

- ◇ opowie o życiu i działalności św. Wojciecha
- ◇ treści przeczytany tekst historiograficzny
- ◇ weźmie udział w dyskusji na temat roli św. Wojciecha w chrystianizacji Polski i Europy
- ◇ oceni wkład św. Wojciecha w dzieje państwa polskiego i Europy
- ◇ wskaże na mapie: granice państwa Mieszka I i Bolesława Chrobrego, terytorium państwa Prusów, Gniezno, Praga
- ◇ odszuka na osi czasu daty życia i śmierci św. Wojciecha
- ◇ przedstawi podstawowe informacje na temat Drzwi Gnieźnieńskich
- ◇ dokona analizy wybranej kwatery Drzwi Gnieźnieńskich
- ◇ rozwinie w sobie postawę szacunku wobec dziedzictwa narodowego

Danuta Konieczka-Śliwińska

 SCENARIUSZ LEKCJI historii dla szkoły
ponadpodstawowej/ponadgimnazjalnej

 CZAS TRWANIA:
45 min.

 TEMAT LEKCJI:

**Legenda o św. Wojciechu
z Drzwi Gnieźnieńskich**

II. METODY DYDAKTYCZNE

- ◇ praca z tekstem historiograficznym
- ◇ opowiadanie z elementami prezentacji multimedialnej
- ◇ praca z mapą i osią czasu
- ◇ praca w grupach
- ◇ praca ze źródłem ikonograficznym
- ◇ dyskusja

III. ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- ◇ tekst prof. Jerzego Strzelczyka „Św. Wojciech – biskup praski, apostoł Prusów, patron Polski”
- ◇ karta pracy
- ◇ prezentacja multimedialna pt. „Drzwi gnieźnieńskie jako źródło ikonograficzne”
- ◇ instrukcje dla grup
- ◇ wystawa planszowa „Św. Wojciech i jego czasy”

Danuta Konieczka-Śliwińska

 SCENARIUSZ LEKCJI historii dla szkoły
ponadpodstawowej/ponadgimnazjalnej

 CZAS TRWANIA:
45 min.

 TEMAT LEKCJI:

Legenda o św. Wojciechu z Drzwi Gnieźnieńskich

IV. PRZEBIEG LEKCJI

CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. W ramach zadania domowego z poprzednich zajęć uczniowie zapoznali się z tekstem prof. J. Strzelczyka o św. Wojciechu.
2. Na początku lekcji w szkole nauczyciel przypomina z uczniami w formie pogadanki ich dotychczasowe informacje o chrzcie Mieszka I i znaczeniu tego wydarzenia dla rozwoju państwa wczesnopiastowskiego.

Przykładowe pytania nauczyciela:

- ◇ jakie były okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I?
- ◇ jakie skutki polityczne, społeczne i kulturowe tego wydarzenia dla państwa polskiego?

3. Następnie nauczyciel krótko prezentuje wszystkie elementy pakietu „Legenda o św. Wojciechu z Drzwi Gnieźnieńskich”, formułuje temat lekcji i przedstawia problemy, które będą podczas niej poruszane.

Danuta Konieczka-Śliwińska

 SCENARIUSZ LEKCJI historii dla szkoły ponadpodstawowej/ponadgimnazjalnej

 CZAS TRWANIA:
45 min.

 TEMAT LEKCJI:

Legenda o św. Wojciechu z Drzwi Gnieźnieńskich

CZĘŚĆ WŁAŚCIWA

1. Nauczyciel porządkuje wraz uczniami informacje o św. Wojciechu na podstawie lektury tekstu prof. J. Strzelczyka. Najpierw rozdaje im do wypełnienia karty pracy, a potem krótko rozmawia w formie pogadanki o tym, czego dowiedzieli się z tego materiału (przykładowe pytania nauczyciela takie same jak w karcie pracy).

KARTA PRACY

Wypełnij poniższą tabelę, wpisując informacje o św. Wojciechu na podstawie przeczytanego tekstu J. Strzelczyka, „Wojciech – biskup praski, apostoł Prusów, patron Polski”

Kim byli rodzice św. Wojciecha?

Kiedy Wojciech przyjął imię Adalbert?

W jakich okolicznościach biskup Wojciech zdecydował się na misję wśród Prusów?

Kiedy zginął św. Wojciech?

Za którą koncepcją miejsca męczeńskiej śmierci św. Wojciecha opowiada się prof. Jerzy Strzelczyk?

Danuta Konieczka-Śliwińska

 SCENARIUSZ LEKCJI historii dla szkoły ponadpodstawowej/ponadgimnazjalnej

 CZAS TRWANIA:
45 min.

 TEMAT LEKCJI:

Legenda o św. Wojciechu z Drzwi Gnieźnieńskich

2. Uczniowie biorą udział w dyskusji na temat roli św. Wojciecha w chrystianizacji Polski i Europy. Zabierając głos, starają się ocenić jego wkład w dzieje państwa polskiego i Europy nie tylko pod kątem politycznym, ale także ze względu na rozwój kultury i społeczeństwa. Zastanawiają się również nad tym, dlatego św. Wojciech został patronem Polski i zjednoczonej Europy, a także czy ich zdaniem zasłużył na ten zaszczyt. Nauczyciel moderuje dyskusję, zadaje pytania pomocnicze, a na końcu podsumowuje wymianę zdań i opinii uczniów.

3. Następnie nauczyciel w formie opowiadania z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej pt. „Drzwi Gnieźnieńskie jako źródło ikonograficzne” krótko przypomina klasyfikację źródeł historycznych i miejsce w niej źródła ikonograficznego. Wyjaśnia zasady krytyki zewnętrznej i wewnętrznej źródła historycznego oraz omawia specyfikę analizy źródeł ikonograficznych.

4. Uczniowie na podstawie wystawy planszowej realizują elementy krytyki zewnętrznej źródła ikonograficznego (informacje o autorze źródła i okolicznościach jego powstania), odpowiadają na pytania dotyczące Drzwi Gnieźnieńskich:

- ◆ **kiedy wykonano Drzwi Gnieźnieńskie?**
- ◆ **kto je wykonał?**
- ◆ **kto był fundatorem tego zabytku?**
- ◆ **jakie mają wymiary i z czego zostały wykonane?**
- ◆ **co przedstawiają?**
- ◆ **do jakiej epoki w sztuce możemy je zaliczyć?**
- ◆ **gdzie są obecnie umieszczone?**

Danuta Konieczka-Śliwińska

 SCENARIUSZ LEKCJI historii dla szkoły ponadpodstawowej/ponadgimnazjalnej

 CZAS TRWANIA:
45 min.

 TEMAT LEKCJI:
Legenda o św. Wojciechu z Drzwi Gnieźnieńskich

5. Nauczyciel dzieli uczniów na pięć grup. Uczniowie przystępują do analizy poszczególnych kwater Drzwi Gnieźnieńskich według dołączonego do nich kwestionariusza pytań. Pierwsze trzy pytania dotyczą tzw. świata przedstawionego (czyli co uczniowie widzą na zdjęciu), natomiast pytanie czwarte ma charakter analizy tzw. świata przedstawianego (czyli symboliki poszczególnych elementów i powiązania ich z rzeczywistością historyczną). Po wykonaniu zadań w grupach, przedstawiciele każdej z nich prezentują wyniki pracy grupy.

GRUPA I (kwatera VIII)

- ♦ Co widzisz na tej kwaterze?
- ♦ Czym charakteryzuje się postać w centrum kwatery?
- ♦ Czym charakteryzuje się postać siedząca po prawej stronie kwatery?
- ♦ Która postać to św. Wojciech? Po czym można to poznać?

GRUPA II (kwatera X)

- ♦ Co widzisz na tej kwaterze?
- ♦ Czym charakteryzuje się największa postać siedząca w łodzi?
- ♦ Czym charakteryzują się postaci stojące po prawej stronie kwatery?
- ♦ Która postać to św. Wojciech? Po czym można to poznać?

GRUPA III (kwatera XI)

- ♦ Co widzisz na tej kwaterze?
- ♦ Czym charakteryzuje się największa postać w centrum kwatery?

- ♦ Czym charakteryzują się postaci stojące po prawej i po lewej stronie kwatery?
- ♦ Która postać to św. Wojciech? Po czym można to poznać?

GRUPA IV (kwatera XIV)

- ♦ Co widzisz na tej kwaterze?
- ♦ Czym charakteryzują się postaci w centrum i po lewej stronie kwatery?
- ♦ Czym charakteryzują się postaci stojące po prawej stronie kwatery?
- ♦ Która postać to św. Wojciech? Po czym można to poznać?

GRUPA V (kwatera)

- ♦ Co widzisz na tej kwaterze?
- ♦ Czym charakteryzuje się największa postać stojąca w centrum kwatery?
- ♦ Czym charakteryzują się postaci stojące po prawej i po lewej stronie kwatery?
- ♦ Która postać to Bolesław Chrobry? Po czym można to poznać?

Danuta Konieczka-Śliwińska

 SCENARIUSZ LEKCJI historii dla szkoły ponadpodstawowej/ponadgimnazjalnej

 CZAS TRWANIA:
45 min.

 TEMAT LEKCJI:

Legenda o św. Wojciechu z Drzwi Gnieźnieńskich

CZĘŚĆ PODSUMOWUJĄCA

6. W ramach powtórzenia i uporządkowania informacji zdobytych na lekcji uczniowie odszukują na mapie granice państwa polskiego za czasów Mieszka I i Bolesława Chrobrego, wskazują tereny państwa Prusów oraz miasta: Gniezno i Praga.
7. Korzystając z osi czasu uczniowie odnajdują daty życia i śmierci św. Wojciecha, a także wydarzenia z kwater Drzwi Gnieźnieńskich, które analizowali w ramach pracy grupowej.
8. Jako zdanie domowe uczniowie przygotowują list do swoich młodszych kolegów i koleżanek zachęcający do odwiedzenia Katedry gnieźnieńskiej i zobaczenia Drzwi Gnieźnieńskich.

ZALECANA LITERATURA:

- J. Budzińska, *Źródło ikonograficzne w szkolnej edukacji historycznej na przykładzie zbiorów muzeów wielkopolskich*, Poznań 2014
- H. Figaj-Nowak, *Dydaktyczna interpretacja źródła ikonograficznego*, [w:] *Uczeń w Nowej Szkole. Edukacja Humanistyczna*, red. M. Kujawska, Poznań 2002, s. 189-194.
- G. Labuda, *Czytanie Drzwi Gnieźnieńskich. Przekaz i język obrazu*, [w:] *Tropami Świętego Wojciecha*, red. Z. Kurnatowska, Poznań 1999
- G. Labuda, *Święty Wojciech: biskup-męczennik, patron Polski, Czech i Węgier*, Wrocław 2000
- J. Pasierb, *Św. Wojciech i Gniezno symbolami jednoczącej się Europy*, Gniezno 2009
- K. Śmigiel, *Święty Wojciech Sławnikowic*, Poznań 1997